

Datum: 17. 12. 2009

Št. dokumenta: 091-1-2009/330

UKOM - Predlagam.vladi.si
info.ukom@govi.si

ZADEVA: Odgovor Službe Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko (SVLR) na PREDLOG 105: "Pokrajine"

VEZA: vprašanja, posredovana po elektronski pošti 7. 12. 2009

Spoštovani,

glede na predlog državljana, ki ste ga naslovili na naš elektronski naslov, vam v nadaljevanju pošiljamo odgovor Službe vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko (SVLR).

Prijazen pozdrav,
Služba za odnose z javnostmi in promocijo SVLR

Odgovor SVLR:

Predlog, da v Sloveniji ustanovimo osem pokrajin, je zelo tehten, saj v tej smeri razmišlja tudi Vlada RS. Slovenija je namreč ena od redkih držav, ki nima vzpostavljene druge ravni lokalne samouprave med državami članicami Sveta Evrope ali Evropske Unije. Vlada s procesom decentralizacije naše države in ustanovitvijo pokrajin nadaljuje, pri čemer sodeluje s strokovno javnostjo, ki je oblikovala stališča, na katerih temeljijo vladni predlogi. Strateški svet za regionalizacijo in decentralizacijo je kot posvetovalni organ predsednika Vlade RS oblikoval stališča za nadaljevanje procesa decentralizacije in regionalizacije Slovenije, katerih skupna točka je bila, da Slovenija potrebuje velike pokrajine. V sedanjem kriznem gospodarskem, socialnem in okoljskem obdobju se namreč tudi v strokovni javnosti krepi spoznanje, da lahko zlasti pokrajine z dovolj velikim razvojnim kapitalom pripomorejo k trajnostnemu dvigu blagostanja in kakovosti življenja. Skozi regionalno politiko in pokrajinsko zakonodajo je tako treba podpreti vzpostavljanje mehanizmov, ki bodo resnično omogočali skladnejši razvoj znotraj večje pokrajine in bodo preprečevali koncentracijo razvoja zgolj v njenem središču.

V strokovni analizi se je Strateški svet omejil na presojo **teritorialne členitve Slovenije na 3 in 6 - 8 pokrajin**. Pri vrednotenju so bile uporabljene naslednje skupine kazalnikov: prebivalstvo, znanje in inovacije (R&R), gospodarstvo, infrastruktura in okolje in prostor. Vrednotenje kvantitativnih kazalnikov s poudarkom na razvojnih funkcijah je pokazalo, da je najprimernejša členitev na 3 pokrajine, vrednotenje kvalitativnih kazalnikov s poudarkom na doseganju strateških ciljev

države in dostopnosti do javnih storitev pa, da je najprimernejša členitev na 6 - 8 pokrajin.

Velike pokrajine v Sloveniji (**členitev na 3 pokrajine**) predstavljajo velike ozemeljske enote z dovolj velikim gospodarskim in človeškim potencialom, zato so tudi naloge opredeljene predvsem na področjih, ki so temeljnega pomena za razvoj. Ključne pomanjkljivosti členitve Slovenije na 3 pokrajine pa izhajajo zlasti iz odmaknjenosti oziroma pomanjkanja posluha za lokalne in sub-pokrajinske interese prebivalstva, različnih interesov pri prebivalcih zaradi večje heterogenosti pokrajine, občutka skromne pripadnosti pokrajini in večje oddaljenosti od pokrajinskega središča. Model 3 pokrajin je tvegan tudi z vidika poudarjenega regionalnega razvoja zgolj v smeri Z – V (središča Koper, Ljubljana, Maribor).

Modela členitve Slovenije na 6 in 8 pokrajin predstavljata modela členitve na srednje velike pokrajine (z domačega, ne evropskega zornega kota). S teritorialnega in prebivalstvenega vidika med obema modeloma ni bistvene razlike. Ključna pomanjkljivost modelov členitve na 6 ali 8 pokrajin izhaja iz skromnejše razvojne moči večjega števila pokrajin in s tem povezane skromnejše decentralizacije ter obsega pristojnosti. Ključne prednosti pa so večja podpora policentričnemu modelu regionalnega razvoja, večja dostopnost storitev zaradi manjše oddaljenosti pokrajinskega središča in večja pričakovana stopnja identifikacije prebivalcev s pokrajino.

Zaradi ozemeljske majhnosti in prebivalstvene šibkosti Slovenije pa pomeni vsaka členitev na več kot 8 regij dejansko vse večje število slovenskih mezoregij z omejenimi razvojnimi potenciali, skromno decentralizacijo in omejeno regionalno avtonomijo v obdobju globalizacije in informacijske družbe.

Pri tem v Službi Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko poudarjamo, da se pokrajine ustanavljajo za 21. stoletje in da starejše razdelitve Slovenije, ki se pogosto pojavljajo, niso vedno primerne. Gotovo pa je poleg razvojne komponente ključno, da se bodo ljudje lahko identificirali s pokrajinami in do njih čutili pripadnost. Ob tem je pomembno tudi povezovanje znotraj pokrajine – razdelitev in ureditev bo namreč morala biti takšna, da bomo dosegli enakomeren razvoj znotraj pokrajine.

Glede teh vprašanj bo v kratkem steklo posvetovanje s koalicijo, predvsem bo govora o osnovnih, konstitucionalnih parametrih pokrajin, nato pa bo sledilo posvetovanje z opozicijo, župani in ostalo javnostjo. Ko bo osnutek temeljne zakonodaje pripravljen za javno razpravo, mu bo sledilo posvetovanje z občinami in pridobitev njihovih mnenj, potem pa bo vlada dokončno oblikovala zakonske predloge.

* * * * *

Predlog:

Predlagam, da v Sloveniji ustanovimo osem pokrajin, ki bi temeljile na tradicionalnih zgodovinsko-kulturnih področjih na katere se Slovenci delimo že stoletja. Oziroma, predlagam da bi Služba vlade za lokalno samoupravo to vzela kot enega najpomembnejših kriterijev za določitev števila in območij bodočih pokrajin. Te bi bile (z imeni in približno določitvijo območij):

- 1. Primorska (Slovenska Istra, Kras, Brkini z dolino Reke, Vipavska dolina, Goriška Brda, Idrijsko in Cerkljansko, Posočje)*
- 2. Notranjska (Dolina Pivke in Postojnska kotlina, Snežniško pogorje, Notranjsko podolje - Od Babnega polja do Logatca, Ljubljansko barje s okolico)*

3. Gorenjska (Ljubljanska kotlina, Škofjeloško in Polhograjsko hribovje, Dolini Save Dolinke in Save Bohinjke, Posavsko hribovje zahodno od Zasavja).
4. Dolenjska (Dolenjsko podolje, Suha Krajina, Ribniško in Kočevsko območje, Bela Krajina, širša okolica Novega Mesta, Posavje)
5. Štajerska (Celjska kotlina, Zasavje, Posotelje, Savinjska dolina Šaleško območje, večji del Pohorja, Dravsko polje z Halozami, Slovenske Gorice in Prlekija)
6. Koroška (Tri doline: Mežiška, Mislinjska in Dravska)
7. Pomurje (Pomurska ravnina in Goričko)
8. Ljubljana (kot ločena pokrajinska enota s posebnim statusom, njen status bi urejal poseben zakon o glavnem mestu)

Utemeljitev:

a) Take enote bi temeljile na zgodovinski in kulturni delitvi, ki jo Slovenci upoštevajo za svojo regionalno identiteto. Nekatera robna območja so sicer zaradi odmaknjenosti in različnih zgodovinskih okoliščin to identiteto izgubila, vendar pa so temeljna jedra ostala in so razpoznavna.

b) S takimi enotami bi dosegli popolno decentralizacijo. Sedaj je vsa ekonomska moč razdeljena v središču države, v Ljubljani in njeni okolici. Z tako razdelitvijo bi ustanovili dve veliki in močni pokrajini na zahodu in vzhodu (Primorsko in Štajersko), ki bi pomenili močno protiutež središču države. Nadaljnjo decentralizacijo bi dosegli tako da bi osrednji del države razdelili na tri pokrajine (Notranjsko, Dolenjsko, Gorenjsko), ki bi preprečevale centralizacijo v osrednjem delu države. Na tak način bi tudi ekonomsko moč iz širše okolice Ljubljane razporedili med te tri pokrajine in jim tako omogočili stabilnost in razvoj. Z ustanovitvijo Pomurja in Koroške bi lahko zadostili tako razvojnim potrebam teh robnih območij in tako ločeni kulturni identiteti teh območij.

c) Vsaka od teh pokrajin bi imela določene značilne krajinske, naravne in kulturne značilnosti, ki bi se jih lahko izkoristilo za izoblikovanje posebnega razvojnega koncepta za vsako posebej. V Turizmu bi bilo to izrazito: Primorska bi temeljila na morju, reki Soči, ter svoji kulinariki in vinih. Notranjska bi se usmerila v trženje turističnih produktov v zvezi s svojimi naravnimi pojavi in naravnimi bogastvi (npr. jame, presihajoča jezera, gozdovi). Dolenjska bi se usmerila v trženje svoje bogate kulturne dediščine in ljudskega izročila. Gorenjska bi se lahko usmerila v gornišstvo in razvoj zimskega turizma. Štajerska bi se zavzela za razvoj termalnih vrelcev in toplic ter tudi svoje kulinarike itd. itd. Podobno razčlenitev bi lahko storili tudi v drugih gospodarskih panogah.